

Vergaderjaar 2021–2022

28 684

Naar een veiliger samenleving

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 671

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 november 2021

In de afgelopen dagen en nachten hebben groepen relschoppers extreem veel geweld gebruikt tegen politieagenten, brandweer- en ambulancepersoneel. Grote groepen mensen gooiden met vuurwerk met de kracht van explosieven en stenen, belaagden hulpverleners, staken auto's in brand en brachten een spoor van vernielingen aan in verschillende steden. Vrijdagavond gebeurde dit zeer gewelddadig in Rotterdam waar gewone politieagenten en ook brandweer in een zwaar bedreigde situatie terecht kwamen. Men was doelgericht uit op een confrontatie met de politie. Er was sprake van gericht geweld tegen politie en andere hulpverleners. Het geweld liep zo hoog op dat er schoten zijn gelost. Uiteraard zal daarnaar onderzoek worden gedaan door de Rijksrecherche.

Zaterdag heb ik ter plaatse in Rotterdam gesprekken gevoerd met de mensen van politie en brandweer die vooraan stonden in wat men niet anders kan beschrijven dan een frontlinie. Uit de getuigenverklaringen van deze mensen blijkt de grote mate van agressiviteit en bereidheid tot gericht geweld bij de relschoppers.

De mensen van de politie en de brandweer heb ik gecompimenteerd voor hun professionele optreden. Zij krijgen te maken met de gevolgen van verharding van de samenleving terwijl zij juist ten dienste van die samenleving hun taak uitvoeren. Dit type werk is heftig en het is goed dat politieagenten en brandweermensen niet weglopen voor het gevaar maar er professioneel mee om kunnen gaan. Hier worden zij echter geconfronteerd met vergaand geweld en agressiviteit die doelbewust op hen gericht is.

De impact hiervan op onze hulpverleners is groot. Dat sterkt mij in mijn vastberadenheid om dit samen met de burgemeesters, het OM en de politie op alle fronten aan te pakken. Dat betekent inzetten op gericht en intensief opsporingsonderzoek, en zoals het openbaar ministerie heeft aangegeven zoveel als mogelijk inzetten op snelrecht. Maar ook het volledig verhalen van schade op geweldsplegers en andere relschoppers

maakt daar deel van uit. De aandacht voor ondersteuning van hulpverleners is daarbij van groot belang, zoals onder meer door middel van de taskforce Onze Hulpverleners Veilig.

Op zaterdag en zondag hebben ook elders in het land ongeregelheden of zelfs rellen plaatsgevonden, waarbij ook sprake was van ernstige gewelddadigheden, waaronder het gooien van vuurwerk met de kracht van explosieven. Deze rellen onderscheiden zich van die van vrijdagavond, omdat ze volgens de eerste rapportage van de politie (ogenschijnlijk) zonder aanwijsbare maatschappelijke of politieke intentie waren. Uit de diverse contacten en overleggen met de burgemeesters en met de leiding van politie en OM, blijkt mij dat het in sommige steden ging om zeer georganiseerd geweld. Soms is sprake van georganiseerde groepen van volwassenen, maar we zien ook minderjarigen bij de aangehouden personen.

Het demonstratierecht is ontegenzeggelijk een groot goed in onze rechtstaat, maar een demonstratie mag geen dekmantel zijn voor gericht geweld. Onze hulpverleners moeten veilig hun werk kunnen doen, zij zijn er juist om anderen te helpen. Demonstreren doe je niet met geweld. Dit had niets met een demonstratie te maken, maar was orde verstorend en misdadig gedrag. De beelden zijn weerzinwekkend.

Het handhaven van de openbare orde geschiedt onder gezag van de burgemeester. Ook dit weekend konden we weer zien dat Nederland beschikt over een professioneel politieapparaat, goed in staat tot opschaling, dat onder gezag van die burgemeesters vakbekwaam de openbare orde weer herstelt.

Daarnaast spoort de politie ook in dit soort gevallen, de strafbare feiten op onder de verantwoordelijkheid van de officier van justitie. Er zijn vooralsnog¹ momenteel 173 mensen gearresteerd. Vele arrestaties zullen nog volgen. Met de volle zwaarte van het recht zullen zij ter verantwoording worden geroepen, er zal als gezegd worden ingezet op snelrecht en de schade zal als op hen verhaald worden. De politie en het OM zetten alles op alles.

Het ME-optreden wordt besproken in de lokale driehoeken zoals gebruikelijk is. Ook zal uitvoerig worden gekeken naar de positie van de politie op sociale media. Wat dit laatste betreft, in deze tijden is het dringend noodzakelijk om bij verwachte of dreigende problemen in de openbare orde een scherpe blik te hebben op wat er zich op sociale media afspeelt. De politie heeft, zoals ik rondom de avondklokrellen heb gezien, daar de afgelopen jaren goed op ingezet en blijft dat ook doen.

In de afgelopen dagen heeft de politie weer laten zien waartoe ze in staat is. Dat is zo, omdat de politie wordt gevormd door mensen die zonder uitzondering een sterke motivatie hebben om zich in te zetten voor de Nederlandse samenleving en een stap naar voren te zetten, ook in die situaties waarin er sprake is van bijzonder moeilijke omstandigheden. Ik heb daar waardering voor en het verdient ook de onvoorwaardelijke waardering van de Nederlandse samenleving en iedereen die daarvan deel uitmaakt.

Het is belangrijk dat de politie dit ook op lange termijn kan blijven doen. Daarom zal ik op korte termijn in gesprek gaan met de politie, het OM en de Regioburgemeesters om te horen wat hen opgevallen is en wat zij voor de toekomst graag anders of beter willen zien.

¹ Peilmoment maandagavond 23 november 2021.

De coronamaatregelen maken veel los in de maatschappij. De politie merkt dat er een tweedeling is ontstaan. Het is belangrijk dat we daarover in gesprek blijven met elkaar. Wat er afgelopen weekend is gebeurd, heeft echter niks meer met een discussie te maken. Hier zal ik samen met burgemeesters, het OM en de politie altijd sterk tegen blijven optreden.

Ik sluit nog maar eens af met een motto dat voor iedereen in onze samenleving, in welke situatie dan ook, geldt.

Van onze hulpverleners blijf je af.

We kunnen trots zijn op wat al die mannen en vrouwen van de politie, de brandweer, de ambulancezorg en al die anderen doen. Voor ons.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus